ו: מז ב מיי׳ פי״א מהלכות בכורים הל' יד סמג

בכורים הל' יד סמג עשין קמד טוש"ע י"ד סימן שם סעיף כב: בח ג מיי' פ"י מהלכות איסורי ביאה הלכה יב ופ"א מהל' מחוסרי כפרה

הלכה ו:

ביאה הל' יד: ביאה הלי יד:

נא ו ז מיי שם הלי יג:

נב ח מיי פ״א מהלכות

שופר הלכה ה וע״ש

סמג עשין מה טוש״ע א״ה

:סימן תקפו סעיף ט

בג ט מיי׳ פ״ז מהלכות לולב

הלכה ח וע"ש סמג עשין מד טוש"ע א"ח סיי חרנ מד טוש"ע א"ח סיי חרנ סעיף א: בר י מיי "מד מהלכות סוכה

הל' ב וע"ש סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרל

מג טוש"ע חייח סיי חרי סעיף ב: בה כ מיי פי״א מהלכות טומאת לדעת הלי א ופ״ג מהלי פרה אדומה הלכה ב:

בו ל מיי׳ פי״ג מהלכות

טומאת מת הלכה א:

תום' הרא"ש

. הא דקתני לבא אחריו היינו

בלידה אחרת מדלא קתני בלידה אחרת מדלא קתני הבא עמו: ולר' שמעון דאמר יוצא דופן כר' ולא מצי למימר שאם ילדה ולד קודם שקיעה וסנדל לאחר

שקיעה שאיז מביאה קרבז

עד פ״א לסנדל דלא לעניז ער פי איסטול דלא לענין הכי מיתניא דקתני התם המפלת סנדל מביאה קרבן ונאכל משמע דחיוב הקרבן

אתא לאשמועינן דלא תימא

שהיא פטורה לגמרי: ולד

אינו יוצא עם החי אלא עם

המת היינו שמת בשעת

המת היינו שמת בשעת יציאה מתוך הדחק שדוחקין זה את זה אבל עם היציאה הוא חי וסריך ולא נפיק עד שיצא מקצת הסנדל: ולד דאית ביה

חיותא מדנפיק רישיה הו״ל

. לידה סנדל עד דנפיק רוביה. הכי גריס רש״י ופי׳ דסבר

כילוד עד דנפיק רוב הוולד.

. וקשה דהא איתותב שמואל

וקשור דוא איווווב שמואל בפ' יש בכור וצ"ל דבסנדל לא חשיב ראש אפילו יש בו צורת פנים דכיון דנרצם לא חשיב כשאר נפל. והא

יקאמר ולד דאית ביה

חיותא לאו דוקא אלא ראוי לחיות קאמר וי״ס דגרסי ולד מכי נפיק רוביה דרישיה הו״ל לידה סנדל

עד דנפיק כוליה דהיינו כל

הראש. דולד סגיא ברוב

ראשו אע"פ שהוא נפל ראשו אע"פ שהוא נפל כדקאמר ר' יוסי לקמן משיצא כתקנו לחיים ובנפל

איירי ומפרש התם דהיינו

יוב ראשו ולת״ק דבעי ראש

שלם בנפלים ולמוניי יבכורות דמשמע דולד הבא עמו חי ואינו בכור

לכהן אי אפשר ליישב לפי הירושלמי: שדרה. מפרש

היושממי: שורוד מפוש לקמן בשדרו של לולב. ותימה הך ברייתא תיקשי לרב יהודה אמר שמואל דפליג על ר' פרנך בלולב

הגזול ואמר שצריך שיצא

גבי בכורות למה לי. קס"

גבי בכורום. דקתני (בכורות דף מו.) המפלת סנדל הבא אחריו בכור בבדל. דלית ליה חיותא עד שילא רובו אבל ראשו לא אע"ג בו א מיי פ"ב מהלכות מסיר מתני (בכורות דף מו.) המפלת סנדל הבא אחריו בכור דבהדיה את הבא אחריו. ומשני לבא אחריו כלומר לכך הוזכר סנדל בהאמר ולד דאית ליה חיותא מדנפיק רישיה לאו דוקא דאית ביה

> דבעי למימר יד להכנים יעמיד התוספתא בתנור שאין לו יד:

מגבי בכורות למאי הלכתא לבא אחריו אבכור לנחלה יואין בכור לכהן סנדל דתנן גבי כריתות למאי הלכתא שאם תלד ולד דרך הופן וסנדל דרך רחם ידמייתא קרבן אסנדל ולרבי שמעון דאמר סיוצא דרך דופן ולד מעליא הוא מאי איכא למימר אמר רבי ירמיה שאם תלד ולד בהיותה עובדת כוכבים וסנדל לאחר שנתגיירה דמייתא קרבן אסנדל אמרוה רבנן קמיה דרב פפא ומי איתנהו להני שינויי והא תניא כשהן יוצאין אין יוצאין אלא כרוכין אָמר רְב פפא שמע מינה מכרך כריך ליה ולד לסנדל אפלגיה ומשלחיף ליה כלפי רישיה גבי בכורות כגון שיצאו דרך ראשיהם דסנדל קדים ונפיק גבי כריתות שיצאו דרך מרגלותיהם דולד קדים ונפיק רב הונא בר תחליפא משמיה דרבא אמר אפילו תימא מצומצמין ואיפוך שמעתתא גבי בכורות שיצאו דרך מרגלותיהם ולד דאית ביה חיותא סריך ולא נפיק סנדל דלית ביה חיותא שריק ונפיק גבי כריתות שיצאו דרך ראשיהן ולְד דאית בִיה חיותא מרנפיק רישיה הויא לידה סנדל עד דנפיק רוביה: מתני' בשליא בבית הבית ממא הלא שהשליא ולד אלא שאין שליא בלא ולד רבי שמעון אומר נימוק הולד עד שלא יצא: גמ' תנו רבגן יישליא תחלתה דומה לחום של ערב וסופה דומה כתורמום וחלולה כחצוצרת ואין שליא פחותה מטפח רבי שמעון בן גמליאל אומר ישליא דומה לקורקבן של תרנגולין שהדקין יוצאין ממנה תניא רבי ∘אושעיא זעירא דמן חבריא חמשה שיעורן מפח ואלו הן שליא שופר שדרה דופן סוכה והאזוב שליא הא דאמרן שופר דתניא ∘כמה יהא שיעור שופר יפירש רבי שמעון בן גמליאל כדי שיאחזנו בידו ויראה לכאן ולכאן מפח שדרה מה היא "דא"ר פרנך אמר רבי יוחנן "שדרו של לולב צריך שיהא יוצא מן ההדם מפח דופן סוכה ידתניא שתים כהלכתן שלישית אפילו מפח אזוב דתני רבי חייא יאזוב מפח אמר רבי חנינא בר

תרתי חדא היא אמר אביי אימא אמר רבי חייא אזוב מפח ותו ליכא והאיכא "למפח על מפח על רום מפח מרובע מביא את המומאה וחוצץ בפני הטומאה מפח קאמרינן מפח על מפח לא קאמרינן והא איכא ייאבן היוצא מן התגור מפח ומן הכירה שלש אצבעות חבור כי קאמריגן היכא דבציר ממפח לא חזי אבל הכא כ"ש דבציר ממפח יד תנור הוא והאיכא

והיכא דאמר מנפשיה בלשון מימרא הויא שמעתא: טפח על טפח על רום טפח. אהל קטן שהוא טפח אורך וטפח רוחב ורום חללו טפח: מביא הטומאה. אם כזית מן המת בצד זה וכלי בצד זה הוה טמא כלי מחמת אהל המת: **וחוצץ בפני הטומאה.** אם טומאה תחתיו וכלי על גביו הכלי טהור. ולהכי נקט על רום טפח דאי הוה חלל רומו פחוח מטפח הויא טומאה רלולה וכנגדו למעלה עד לרקיע טמא כדאמרי׳ בהעור והרוטב (חולין קסו.) ולעלין אתויי טומאה נמי לא מייתי דלאו אהל הוא: **סנור.** מקום שפיתת שתי קדרות. כירה ⁶⁰ מקום שפיתת קדרה אחת: **חבור.** וכתנור דמי מפני שלריכה לתנור להיות לו יד שאם נטמא התנור פת שעליה טמא שהתנור אע"פ שאינו מקבל טומאה מגבו מטמא הוא את אחרים מגבו כדאמר בתורת כהנים ששמיי פרשה זן הלכך ידו אע"ג דלית ליה אויר מטמא אבל יותר מטפח עותדת לינטל שהיא גדולה יותר מדאי ולא הויא יד:

פפא דריש שילא איש כפר תמרתא תלת

מתניתא ותרתי שמעתתא שיעורא מפח

דשמואל דאמר אין הראש פוטר בנפלים איתותב בפ' יש בכור (בכורות דף מו:) נפל דאית ליה לורת פנים עדיף מסנדל והא חיותא דהא אפי׳ לית ביה חיותא כיון דאיתותב שמואל ועוד דמשמע בירושלמי דולד שעם הסנדל אינו מתקיים אלא כלומר שראוי לחיות

דהיינו שנגמר בלורת פנים ור"ח גרים ולד דאית ביה חיותא מדנפיק רובי' סנדל דלית ביה חיותא מדנפיק כוליה פי' רוביה רוב הראש כוליה כל הראש אבל כל הגוף פשיטא דלא לריך דרובו ככולו: שדרה מפח. וא״ת תקשי הך ברייתא לרב יהודה אמר שמואל דאמרי לריך שילא לולב מן ההדם טפח ולא מלריך שדרה ופליג על ר' פרנך וי"ל דלא מתניא בי ר' חייא ובי ר' אושעיא אי נמי בברייתא לא תני שדרה אלא שהש"ס קבע בברייתא שדרה משום דקים לן הכי ואם תאמר דטפח זה קטן דמפרש התם אמה בת ה' טפחים עשה אותה בת ו' לא מהם ג' להדם ואחד ללולב ויש לומר דמכל מקום בו ממיי כיון דאיכא שם טפח עליה חשיב ליה הכא עם שאר טפחים אי נמי טפח דלולב לא קאי אטפחים קטנים ולא קאי קטנים כ״א אטפחים של הדם: ותן דיבא. ואם תאמר והא איתא בהמוכר את הספינה (ב"ב דף פט.) קנה של מאזנים טפח ובהעור והרוטב (חולין דף קכג.) בכדי אחיזה טפח גם בטרפות יש דשיעורו טפח ולפי המסקנא דלא איירי בדרבנן אלא בדכתיב ולא מפורש שיעורייהו אמי שפיר: מן התנור מפח. היינו להוליא הטומאה שאם נטמא התנור מתוכו נטמא היד דחשיב כגוף התנור דאף על גב דאין התנור מקבל טומאה מגבו אם נטמא תוכו גבו נמי טמא כדאמר פ' אלו דברים (ברכות דף נב:) דנטמא תוכו כולן טמאין ובת"כ נמי אמר מרובה מדת לטמא ממדת ליטמא שמטמא אחרים מגבו ואינו מיטמא מגבו ויד דיו גב יש לה ואם נגע השרץ ליד לא נטמא התנור כדאמרינן בתוספתא (ב"ק דכלים פ"ו) אין טומאה לכלי חרם אלא מתוכו והיסטו בלבד ולא קתני על ידו ובהעור והרוטב (חולין דף קיח.)

לנחלה ואין בכור לכהן: למאי הלכתא. קס"ד לבא אחריו לסוף שנה או לסוף שנתיים קמיירי ול"ל סנדל והלא בלא סנדל פטר ולד אם יצא ולד שטמו אחריו הוי בכור לנחלה ולא בכור לכהן: גבי כריחות.

בפ"ק (כריתות ז:) לענין חיוב קרבן: למחי הלכתח. תיפוק ליה דמשום ולד שעמו תביא קרבן: ולד יולא דרך דופן ע"י סם לא מיחייבה הרבן דכתיב גבי קרבן (ויקרא יב) אשה כי תזריע וילדה זכר עד שתלד ממקום שמזרעתי : ולר׳ שמעון כו׳. לקמן בפ׳ יולה דופן (דף מ.): כשהן יולחין. סנדל וולד שעמו: כרוכין. דבוקין זה בזה ולא דבוקין ממש ומדיולאין יחד אי אפשר שתתגייר בינתיים: שמע מינה. מדהוזכר סנדל גבי כריתות משום גירות וכגון שינא ולד תחלה ואחר כן סנדל וגבי בכורות כגון שיצא סנדל תחלה כדאוקמינן לעיל דפוטר ולד מחמש סלעים ותניא דבבת אחת יולאין שמע מינה אין שוכבין זה אלל וה דח"כ לה משכחת לה שינה וה קודם זה אלא האי כרוכין דקתני הכי הוא מכרך כריך ליה ולד לסנדל אפלגיה דראש הולד תחוב כנגד טיבורו של סנדל: ומשלחיף ליה כלפי רישיה. כלומר דחפו ולד בראשו לסנדל כלפי חוץ: גבי בכורות. דבעינן שילא הסנדל תחילה כגון שילאו דרך ראשיהן כו': מצומצמין. שוכבין זה אצל זה: וחיפוך שמעחחת. מימרא דרב פפא דאמר בבכורות שינאו דרך ראשיהן: סריך. אוחז בידיו למעלה ואינו ממהר לנאת וסנדל מחליק ויוצא קודם: שריק. מחליק: הויא לידה. דקיימא לן בהאי פירקא (דף כת.) יצא ראשו הרי הוא כילוד אבל סנדל עד דנפיק רובא דאין ראש נפל חשוב דהכי אמרינן בבכורות (דף מו:) אין הראש פוטר בנפלים ואדנפיק סנדל נחגיירה וטבלה: בותבי' הבית טמא. משום אהל המת דולד הוה בה ומת: נימוק הולד. ונעשה דם ונתערב בדם הלידה ובטל ברוב: גבו' וסופה. כשהיא הולכת ורווחת הויא רחב כתורמוס. לישנא אחרינא גרסינן בתוספתא⁰ וראשה דומה כתורמום: שיאחזנו בידו. אחיזה (א) אית בה טפח שהטפח ארבע אנבעות בגודל: שדרו של לולב לריך שיהא יולא מן ההדם טפח. לבד אורך העלין. שדרה קרי כל זמן שהעלין הולכין ומתחברין ומוסיפין ואחר שכלתה השדרה גבוהין אורך העלין למעלה: חדא היא. דליכא שמעתתה אלה האי דשדרה דאמר ר' יוחנן: אמר אביי. לא תימא תני ר' חייא אזוב טפח דמשמע מתני' היא אלא אימא אמר רבי חייא ומנפשיה קאמרה ורבי חייא תנא ואמורא הוא

 ל) [בכורות מו.], ב' [לקמן
 מ.], ג' [לעיל ית. בכורות
 כב.], ד' [מוספסל פ"ד
 ס"ב, ב' [ע" פרט"י ומוסי
 חולין יב: ד"ה דמן חבריל
 חולין לל. ד"ה
 וושע פרט"י בחולין לל. ד"ה זעיראן, ו) ר"ה כו: ע"ש, ז) סוכה לב:, א) סוכה ל: [סנהדרין ד.], ע) אהלות פ"ג [יין מול פ"ג מ"ב, כ) [לקמן מ.], ל) [פ"ד מ"ב, כ) [ער מוס' ע"ב סוף ה"ג], מ) [ע" מוס' ע"ב סוף ד"ה בפלוגתאן, נ) וסוכה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שיאחזנו בידו אחיזה אין בה:

מוסף רש"י

בכור לנחלה. ליטול פי שנים, ואין בכור לכהן. לתת פדיונו לכהן ה' סלעים יררורות מו.). יוצא דרד (בבורות מו.). יוצא דרך דופן. ע"י סס נפתחו מעים והוליאו את העובר לחוץ ומתפאת (לקמן מ.). שליא בבית. שהפילה האשה שליא ואין ולד ניכר צה (בכורות . הבית טמא. אף אס בב.). הבית טמא. קף חם אין ולד נראה הבית טמא משום אהל המת (לעיל יח.) כדקתני טעמא דאין שליא בלא ולד, אלא שנימוק, ומעפ"כ הבית טמא דשמא ומעפ"ל הכית טמח דשמח לא נימק עד שילא וקודם שבטל טמא את הבית (בכורות כב. וש"ח). זעירא דמן חבריא. לעיר הישיבה, ולי נראה דאושעיא זעירא וני נרסה דמן מעילם זעילם היה נקרא דמן חבריא שמבני הים נקרא דמן חבריא שמבני ביב:). שדרו של לולב. לבד מעלין, שהעלים ארוכים מעלין, שהעלים הדרה השדרה לתענה עות שנתנה שהירה שאין עוד עלין דבוקין ועולין מן החדם. בשה א יוצא מין החדם. כשם שהוא גבוה מינו מכון (שם). שתים. **לפנות של סוכה** (סנהדרין ד.) מזרחית ולפונית כמין גאם, לו דרומית מערבים (טובה ו:) לו דרומית מערבים (טובה ו:) בהלכתן. שלמות (טובהדין שם) בלורך כל הסוכה וברמבה, לחד ללרכה ולחד לרחבה (סוכה ד:) כשיעור משך סוכה (שם 1:). שלישית משך סוכה (שם 1:). שלישית אפילו טפח. ברוס י טפחיס (סנהדרין שם) דהכי טפחיה למעה מסיני, לבשלישית סגי ליה בטפח (סוכה ד:). טפח על טפח על רום טפח. הלכה למשה מסיני הוא. אבל פחות מטפח מסיני הוח, חבר פחות מטפח לא מביא ולא חולך, לא מביא את הטומאה, אם טומאה מחת ראשו אחד וכלים תחת לחות לחשו של היכום מחוד לחשו שני והיא קורה ארוכה ורחבה טפח וראויה להביא טומאה, לא מייתי, משום טומאה, לא מייתי, משום ולקרקע, ולא חולך, אם יש כלי על גבה כנגד הטומאה

לולב מז ההדס טפח ושמא שורה. אינ לא מיתנייא בי רבי חייא ובי ר׳ אושעיא דאושעיא זעירא קתני לה: שיאחזנו בידו ויראה לכאן ולכאן. והיינו שיעור טפח שהוא ד׳ אצבעות בגודל ונקטינן בהאי לישנא כדי לפרש הטעם: ותו ליכא. תימה ואמתי איכא טובא דשיעורן טפח גבי טריפות. ובפי לא יחפור ובכירה טפח. איכא טובא דתנן במסי כלים יד הפרגול טפח. ובפי המוכר את הספינה גבי קנה מאזנים. וטפה לבית אחיזה גבי המפשיט בהעור והרוטב. ובאלו טריפות קתני מילי טובא דשיעורן טפח גבי טריפות. ובפי לא יחפור ובכירה טפח. ולפי המסקנא ניחא כולהו דלא מיירי אלא בדכתיבן ולא מפרשי שיעורייהו והני אין שמות הטרפות ולא שמות הכלים כתובין: אבן היוצא מן התנור טפח. לאו להכניס לו הטומאה מיירי דלא עדיפא ידו מגבו אלא להוציא את הטומאה והכי תניא בתוספתא דאין טומאה לכלי חרס אלא מאוירו והסיטו ואילו יד לא קא חשיב ואמרינן נמי הא יש צמיד פתיל עליו טהור מי לא עסקינן אפי׳ יש בו יד ואי הוה יד מכניס טומאה לא הוה מציל בצמיד פתיל